

Geográfus Hírlevél

35.

Következő szám várható megjelenése:
2014. december közepe
Hírzárás: 2014. december eleje

Szeged, 2014. szeptember 12.

Tartalom

Köszöntő

Gratulálunk Dénes! (<i>Mezősi Gábor, Szeged</i>)	3
---	---

Beszámoló

Térinformatikai konferencia és szakkiállítás a Debreceni Egyetemen 2014. május 29–31.-én (<i>Lóki József, Debrecen</i>)	4
VII. Tudomány- és Technikatörténeti Konferencia Szilágysomlyó, 2014. június 26–29. (<i>Wanek Ferenc, Kolozsvár</i>)	5
HUNGEO 2014 (<i>Kovács-Pálffy Péter, Leányfalu – Budapest</i>)	6

Könyvajánló

Közel Etiópiához (<i>Géczi Róbert, Budapest – Kolozsvár</i>)	8
A rózsák faluja (<i>Lennert József, Kecskemét</i>)	11
Tudományos és oktatási események	13

Gratulálunk Dénes!

Lóczy Dénes kerek születésnapot ünnepel. Ami a köszöntésen túl eszembe jut róla, azok olyan sajátos, egyedi, nehezen meghaladható érdemek, amit azt hiszem nem rögzített és ismert el eléggé a hazai szakma. Pedig nagyon rászolgált. Három olyan sajátosságot emelnék ki (amit persze az én megítélésem és más, aki napi kapcsolatban vele, biztos többet is fel tud sorolni), ami számomra maradandó érték és a fiatalabb nemzedéknek erősen követésre méltó példasor. Az egyik az angol nyelvtudás. Ő nem úgy általában beszéli ezt a nyelvet, hanem szakmailag olyan magas szinten, hogy Európában nagyon ritka ez a tudás. Dénes a mi szaknyelvi hitelességünk, ez irányú tudását senki nem kérdőjelezi meg. Persze mint Humboldt-os megtanulta a német nyelvet is, és szakmailag ott is erős. Ezzel szoros kapcsolatban kínálkozik a második sajátossága, a nemzetközisége. Nemcsak rangos folyóiratok szerkesztői bizottságában dolgozik, nemcsak rangos nemzetközi földrajzos testületekben képviselte és képviseli Magyarországot (IAG, IGU stb.), hanem ezt a kapcsolatrendszert a hazai geográfusok javára is fordítja. Így tudott több Springer kiadványt szerkeszteni (magyar szereplőknek, magyar szereplőkkel) és innen ered szorosabb kapcsolatunk is. Egy konferencián (Washington) voltunk először tartósabban „összezárva”, majd a közös geomorfológus elhivatottságunk alapján szerveztük meg közösen 1997-ben a geomorfológiai Unió (IAG) regionális konferenciáját. Azt hiszem ilyen rangos esemény azóta nem történt Magyarországon (csak szegény Hanna Bremer számára készített terepbemutató miatt maradt némi rossz érzés bennem). Úgy gondolom a kiépített kapcsolatrendszere szép példa a fiatalabb generáció számára, hogyan kell ezt jól csinálni.

A harmadik emlékezetes kép számomra az a technika, ahogy terepgyakorlatokat, szakmai kirándulásokat végigkísérte. Mindent jegyzetelt, megörökített úgy, hogy az érdeklődők, a hallgatói ezeket az ismereteket hasznosíthassák. Jó minta. Ezt a szándékot látom megvalósulni azokban az egyetemei hallgatóknak készített tankönyvekben is, amely segítségével visszatükrözi és a hallgatók számára is elérhetővé teszi a nemzetközi szakmai irodalom legfontosabb irányait.

A 70-es évek végén a 80-as években az akadémiai kutatóban egy alomból gyűjtöttük tapasztalatainkat, és a tájak elemzésének irányából indultunk. Kutatási témái kezdetben főként az agroökológia, a táj- és földértékelés témakörébe illeszkedtek, újabban az antropogén hatás morfológiai, ökológia következményeit is elemzi. Persze folyamatosan bővült az általa vizsgált szakmai kérdések köre is, és vált akadémiai doktorként méltán a természeti földrajz karizmatikus alakjává. A szakmai közösségében fejlődő fiatalok nem csak pályájuk egyengetését kapják mesterüktől, hanem azt a segítőkész hozzáállást is, amelyet a földrajzos kollégák még remélhetőleg évtizedekig élvezhetnek.

Dénes maradj minél tovább a topon!

Mezősi Gábor, Szeged

Térinformatikai konferencia és szakkiállítás a Debreceni Egyetemen 2014. május 29–31.-én

Az *elmélet és a gyakorlat találkozása* alcímű TÉRINFORMATIKAI KONFERENCIA ÉS SZAKKIÁLLÍTÁS ebben az évben már ötödik alkalommal került megrendezésre Debrecenben. A konferencia szervezői a Debreceni Egyetem Földtudományi Intézete, az MTA Földrajzi Tudományos Bizottság Geoinformatikai Albizottsága, az MTA DAB Környezettudományi Bizottsága, a HUNAGI és az eKÖZIG ZRT.

A háromnapos konferencia helyet adott a MapWindow OpenSource GIS & OSGeo közösségek ez évi konferenciájának is. Az első napon elsősorban a magyar résztvevőké volt a főszerep, kizárólag magyar nyelvű prezentációkkal, és vitaindító előadásokkal. A második napon már vegyesen magyarul és angolul zajlottak a programok, valamint ekkor vette kezdetét a MapWindow OpenSource GIS & OSGeo közösségek konferenciája. A harmadik nap programjai kizárólag angol nyelven kerültek lebonyolításra főként MapWindow GIS & DotSpatial valamint általános OpenSource GIS témakörben. Ezen a napon MapWindow, DotSpatial, GRASS, QGIS, OpenLayers, GDAL, GEOS, LeafLet prezentációk kerültek bemutatásra.

Megállapíthatjuk, hogy a konferencia iránti érdeklődés ebben az évben sem csökkent. Az ország különböző felsőfokú intézményeiből, térinformatikával foglalkozó munkahelyeiről továbbá néhány külföldi országból regisztráltak a konferenciára.

A megnyitó plenáris ülésen a résztvevőket Dr. Gaál István professzor, a Debreceni Egyetem rektorhelyettese és Dr. Fauszt Zoltán Debrecen város aljegyzője üdvözölte. Az üdvözlő személyek hangsúlyozták, hogy a következő években is szívesen látnának hasonló konferenciát Debrecenben. Ezután a megnyitó a plenáris előadásokkal és a kiállítók bemutatkozásával folytatódott.

A konferencia fontos résztvevőinek tekintettük a szakkiállítókat, szoftveres és műszeres bemutatókat. A konferencia második napján a DigiTerra Kft. egész napos ingyenes oktatást, illetve bemutatót tartott a cégük termékeiből, valamint a különböző pontosságú GPS/GNSS vevőkkel lehetett megismerkedni.

A konferencia szakmai programja a megnyitó után, 13 szekcióülésből, 2 poszter szekcióból, fórumból és szakkiállításból tevődött össze. A háromnapos program első estéjén a konferencia résztvevői baráti találkozón vettek részt. A konferencián készült képek a konferencia honlapján megtekinthetők, illetve letölthetők.

A konferencián elhangzott előadások tanulmányai, poszterek ismertetői lektorált kötetben jelentek meg, amelyet a konferencia regisztrált résztvevői átvehettek, de a téma, illetve a konferencia iránt érdeklődők a teljes kötetet a konferencia honlapjáról letölthetik.

A konferencia honlapjának a címe:

<http://geogis.detek.unideb.hu/TKonferencia/2014/>

A szervezők abban a reményben fognak hozzá a 2015. évi térinformatikai konferencia szervezéséhez, hogy a különböző szakterületek mellett a geográfus kollégák még nagyobb számban vesznek részt előadásokkal, poszterekkel és ezzel is a földtudományok hírnevét növelik. A következő konferenciára szeretettel várjuk a különböző szakterületek térinformatikusait és a térinformatika iránt érdeklődő szakembereket is.

Prof. Dr. Lóki József
a konferencia Szervező Bizottságának az elnöke, Debrecen

VII. Tudomány- és Technikatörténeti Konferencia Szilágysomlyó, 2014. június 26–29.

Az idén Szilágysomlyó, a BÁTHORY család fészke adott otthont e vándor-konferenciának, melyet az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) rendez.

A konferenciát megelőző napi szakmai kirándulás változatos, élménygazdag volt. Az útba ejtett megállók magukért beszélnek: Szilágynagyfalú (református műemléktemplom, MAJOR Miklós földrajzi szakíró sírja), Szilágybagos (termálfürdő), Tuszatelke (görög katolikus műemlék-fatemplom), Csucsá (vasútállomás, BONCZA–GOGA-kastély), Krasznahorvát (református műemléktemplom), Kraszna (református műemléktemplom), Varsolc (víztározó), Sarmaság (szénbányászat nyomai), Szilágylompért (református műemléktemplom), Somlyóújlak (református műemléktemplom).

A konferenciára 40 résztvevő jött el, összesen 25 előadással. A bemutatott dolgozatok tematikája rendkívül változatos volt. Itt azokat emelném ki, amelyek a földtudományokat érintették. VICZIÁN István *Nagy Sámuel debreceni mineralógusról*, WANEK Ferenc *Mártonfi Lajos geológus természettudósról*, BREZSNYÁNSZKY Károly *A Magyar Királyi Földtani Intézet balkáni kutatásairól*, míg PÁPAY László a dunántúli szénbányásatról érkezett, de voltak földtani vonzatai OLÁH-GÁL Róbert előadásának a híres erdélyi *Páter családról* és BARTA Lajos *Abt Antal kolozsvári egyetemi fizika tanárról* tartott előadásainak is. HEVESI Attila egy 18. századi földrajzkiadványt ismerttetett, LENGYEL Hunor pedig *Cholnoky Jenő kolozsvári egyetemi tanár és földrajztudós térképészeti és tárgyi hagyatékát* tárgyalta. Jelentős földrajzi vonzatai voltak még SZABÓ József: *Adalékok Alsó-Érmelléki szőlészet-borászat történetéhez a dualizmusban* című előadásának, valamint PATKÓ Ferenc *Brehm zoológus munkásságáról* tartott értekezésének.

BALÁZS János és MIHOLCSA Gyula a bukaresti tévé magyar adásának tudomány- és technikatörténeti filmjeit leltározta fel. E bemutató kiemelten sok földtudományi vonzatú műsort tárt elénk meggyőző példákkal, akárcsak NAGY Helga a budapesti Civil Rádió egy tudománytörténeti projektjének bemutatója is sok lehetőséget ígért a média tudomány- és technikatörténetet népszerűsítő lehetőségei téren.

A konferencia záróakkordjaként szervezett kultúrműsor keretében REKITA Rozália kolozsvári színésznő KENÉZ Ferenc Nagyszalontai születésű, két és fél évtizede Budapesten élő költő verseit hozta lélek közelbe a hallgatósággal, majd a jelen levő költő maga mondta el színporkázó humorral, hogyan, miben kapcsolódik életműve a tudományhoz, illetve annak történetéhez.

Az EMT krónikása (KÁSA Zoltán) kiemelte, hogy a konferencia látogatottsága növekvő tendenciát mutat. A jövő évi, szintén a nyár folyamán, az Erdélyi-szigethegységben található Belényesben kerül megrendezésre.

Wanek Ferenc, Kolozsvár

HUNGEO 2014

A MAGYAR FÖLDTUDOMÁNYI SZAKEMBEREK XII. VILÁGTALÁLKOZÓJA 2014. augusztus 20–24 között került megrendezésre, kitűnő házigazdája a cívisváros egyeteme, a Debreceni Egyetem volt.

A rendezvényen 130 regisztrált személy vett részt a világ tizenkét országából (Anglia, Ausztrália, Brazília, Finnország, Kanada, Magyarország, Románia, Svájc, Szerbia, Szlovákia, Ukrajna, Amerikai Egyesült Államok). Természetesen az előadásokon többen is részt vettek, többek közt az egyetem hallgatói és más helyi érdeklődők is.

A konferencia főcíme *Magyar felfedezők és kutatók a természeti erőforrások hasznosításáért* volt, és erre utaló előadások szép számmal hangzottak el.

Augusztus 20-án egy egynapos szakmai előkirándulással indult a rendezvény, amit Hortobágyi Nemzeti Park területére szerveztünk. Ennek fontos megállóhelyei a következők voltak: Hajdúszoboszló (Termálfürdő, DR. PÁVAI VAJNA Ferenc mellszobra), Nagyhegyes (az egykori gázkitorés helyén képződött „kráter”), Szálkahalom (kunhalom, hortobágyi szikések földtana), Balmazújváros (SEMSEY Andor mellszobra, SEMSEY-kastély). Ez alkalommal koszorúzással tisztelegünk Pávai Vajna Ferenc és Semsey Andor emlékének.

Augusztus 21-én plenáris ülésnapot tartottunk az Egyetem csodálatos Aulájában, ahol köszöntő beszédek hangzottak el a város, az egyetem, a Földtani Társulat és a Hungeo vezetőségének részéről. 12 plenáris előadás hangzott el, melyek közül kiemelném a svájci RYBACH László professzor gondolatát, miszerint a jövőben talán a földhő lehetne a leginkább alkalmazható energiaforrás a megújuló energiák közül (áramfejlesztés, távfűtés-hűtés, fürdők, stb).

Augusztus 22-én zajlottak le a szekció-ülések, ugyanekkor láthatóak voltak a kihelyezett poszterek is. 60 szóbeli előadás hangzott el a következő szekciókban: bányászat (4), geotermia, alkalmazások (7), környezetvédelem (4), meteorológia (7), geofizika (4), geográfia (4), kartográfia, térinformatika (6), tudománytörténet (4), oktatás (5), geológia (15). A poszter-előadások száma 11 volt, a fenti szekciókat képviselve.

Díjaztunk három kiemelkedő színvonalú szóbeli előadást, amit fiatal kollégák mutattak be (HAJDÚ-MOHAROS–HUNGEO IFJÚSÁGI DÍJ).

Az előadásokat követően választható szakmai sétákban vehettek részt a jelenlévők: *Városökológia séta Debrecen városában*, *Megújuló energiapark*, valamint az *Ásvány- és Földtani Tanszék gyűjteményének* megtekintése.

Augusztus 23–24 között egy kétnapos szakmai utókirándulást rendeztünk az Erdélyi-szigethegységben. Nagyváradon (Oradea) kezdtünk, amely Európa egyik legszebb szecessziós városa (nagyrészt felújított!), Ady-emlékváros, valamint több magyar király temetkezési helye. Kellemes, több órát sétáltunk a város műemlékei között. Majd, a kiskohi Medve-barlangot látogattuk meg, megcsodálva annak szép cseppkővilágát és a barlangi medve maradványait. Szállásunk az albáki (Albac) Poiana Verde panzió volt, „alpesi” környezetben és kitűnő ellátásban. Kirándulásunk utolsó napját a verespataki (Roşia Montană) római tárók egyikében kezdtük (Katalin-táró), majd a Cetate-t – a már bezárt külszíni aranybányát – , ezt követően a városka főterének két régi, mára felújított épületét (Bányászati Múzeum, a régi Polgármesteri Hivatal) néztük meg. A verespataki program után folytattuk utunkat Brád (Brad) felé, ahol meglátogattuk a világhírű Arany-múzeumot, amelyben megcsodálhattuk a híres erdélyi Aranynégyszög bányáiból kikerült terméсарany-gyűjteményt.

A HUNGEO 2014 világtalálkozón készült fényképfelvételek a www.hungeo.hu honlapon megtalálható linkeken keresztül elérhetők.

A világtalálkozó létrejöttét anyagilag támogatta az Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, a MOL NyRT és a Terrapeuta Kft.

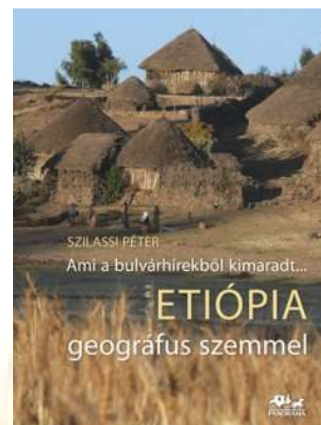

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy a HUNGEO találkozók újabb, debreceni rendezvénye nagyon jól sikerült, a konferencia-sorozat él, töretlen érdeklődésnek örvend, reméljük a következőkben is sikeres rendezvényeket fogunk szervezni.

dr. Kovács-Pálffy Péter, Leányfalu – Budapest

Közel Etiópiához

SZILASSI PÉTER: *Ami a bulvárhírekből kimaradt...*
ETIÓPIA geográfus szemmel. [Panoráma sorozat.]
 Budapest: Medicina Kiadó, 2014. 206.

„Néha nem vagyunk elegek magunknak, néha úgy érezzük, hogy teljesen elégtelen az a szárnalmas bőr, álca, amelyet egyébként a magunkénak tartunk. Valami eltűnik belőlünk, távoli és megszólíthatatlan maga az isten is, aki olyankor visszahúzódik, csöndes és szigorú, fennköltlen szemlélődő magányába. Törődik is ő félresikerült teremtményeivel, boldoguljon mindenki, ahogy tud¹” – és talán valóban, Isten nem tekintett le 2012 év első napjaiban, az Erta Ale vulkán közelében levő táborban tartózkodó teremtményeire, amikor megtörtént a visszafordíthatatlan tragédia: ismeretlen fegyveresek halálosan megsebesítettek öt európai turistát, köztük két magyart, Fábíán Tamás geográfust és Szabad Gábor bőrgyógyászt. Ezek a tragikus események motiválták Szilassi Pétert opusának megírására, ugyanis kötetét két volt útitársa és barátja emlékének ajánlja. Egyben meg is fogalmazza kételyét, hogy *soha nem fogom megtudni, hogy tollat ragadtam volna-e*, ha nem így történnék a dolgok. Feltételezhetően esze ágában sem lett volna könyvet írni e baráti társaság jókedélyűnek induló utazása emberhalállal történő végződése nélkül, hiszen – ahogy fogalmaz –, legfeljebb néhány ismeretterjesztő és tudománypopularizáló cikket és tanulmányt közölt volna.

A szerzőt írásra sarkaló további tényezők közül megemlíthető a magyarországi bulvársajtó magatartása – amit a *miért mentetek oda?* kérdéssel lehetne összegezni –, és nem utolsósorban az Etiópiáról hazánkban a köztudatban élő előítéletek és tudatlanság megléte, ami zömmel a felpuffadt hasú, éhező gyermekek és a sovány, aszott, a nemzetközi versenyeken érmekeket szerző hosszútávfutók képére redukálódik.

„Könyvem kissé rendhagyó stílusban íródott. Nem angolból magyarra fordított Wikipédia szócikk – írja Szilassi Péter –, nem útikönyv és nem útinapló, nem földrajz tankönyv s a legkevésbé bulvár könyv. Ez a könyv a mi történetünk krónikája. Krónika egy utazásról, melyben igyekszem minél aprólékosabban és érdekesebben visszaadni a hangulatokat, élményeket, amelyek engem és útitársamat érték. Úgy ahogy azt én éreztem, és átéltem. Természetesen épp ezért nem lehet teljesen objektív a beszámoló, és nem lehet céltudatosul száraz geográfiai leírás készítése sem. Mindent úgy írok le, ahogy azt én láttam, ahogy én megéltem az én kétségkívül szubjektív szemüvegemen keresztül. Viszont mivel geográfus vagyok, hiszem és vallom, hogy ez a kötet jó alkalom lesz a tudományos ismeretterjesztésre. Arra, hogy bemutathassam e különleges ország semmihez sem hasonlítható földrajzi viszonyait.” Én úgy gondolom, hogy elsősorban a látásmódot kell kiemelni, hiszen olyan a környezet, a világ, jelen esetben Etiópiában, amilyennek a szerző látja, és hogy milyennek látja, az kizárólag tőle, vagyis tapasztalataitól, érzéseitől és benyomásaitól függ. Célja pedig ezt a filinet műve által az olvasónak átadni.

¹ Az idézet Egyed Péter *Madonnák porban* (Csíkszereda: Pallas-Akadémia Kiadó, 2004.) című regényéből származik.

Tény, hogy a kötet nem tartalmaz semmi „rendkívülit”. Az író narratívába helyezte háromhetes utazásuk eseményeit, leírta az általa látottakat és tapasztaltakat, amihez hozzáfűzte „földrajzos” szempontú magyarázatait. Ugyanakkor a kötet olvasása többet jelent egy egyszerű lektűr izgalmánál. Az olvasó számára úgy tűnik, mintha egy diafilm- vagy dokumentumfilmvetítésen venne részt: megjelenik a sok – Fábián Tamás, Gruber László, Szilassi Péter és Vizler Csaba készítette – kiváló minőségű kép, és ezzel párhuzamosan halad az igényesen, helyenként humorosan megírt szöveg – szinte hallani véltem a szerző magyarázó hangját –, mely a fotók által megörökítettekkel kapcsolatos történelmi eseményeket, tényeket, természeti folyamatokat és jelenségeket sorolja, magyarázza és kommentálja.

A kötet a tragikus végkifejletű események itthoni visszhangjának bemutatásával kezdődik, majd időben visszatérünk az út tervezésére, és a szervezés folyamatával ismerkedünk meg. Tudni kell, hogy Fábián Tamás, egykori geográfus kollégánk életének egyik célja az utazás, Földünk tájainak és országainak megismerése volt: minden tanév szüneteiben hosszabb körutat szervezett. Így járta be barátaival, gyakran diákjaival és kollégáival egész Európát Izlandtól a Kaukázusig, Dél- és Kelet-Ázsiát, Indiát, Új-Zélandot, Mexikót, Közép- és Dél-Amerikát, Afrikát és Madagaszkárt, örömet és felejthetetlen sikerélményt szerezve magának és mindazoknak, akik vele tarthattak. Útjairól mindig több száz, sőt ezer diával tért vissza azzal a céllal, hogy tapasztalatait, az általa látottakat megossza diákjaival a neve alatt futó nagyszerű, zsúfolásig telt termekben tartott speciális kollégiumokon, valamint az igen gyakran tartott nyilvános vetítéseken. Az előző kirándulásokhoz hasonló részletességgel és alaposítással szervezték meg ez alkalommal is az utat. Megtudjuk, hogy Tamás napra és kilométerre pontosan számította ki az útiterv részleteit, a szállások helyét, és a végleges útvonal kialakítását több hónapos adatgyűjtés és szakirodalom tanulmányozása előzte meg.

A tragédia bekövetkezése előtt egy pár nappal az eredetileg négyfős csoport ötre emelkedett, és a tagok részben kicserélődtek: *„Tamás és Csaba - előzetes terveik szerint - öt hetet töltöttek volna el együtt Etiópiában, de miután mi Lacival csak három hétig tudtunk velük tartani, a fennmaradó időszakra hárman csatlakoztak hozzájuk még útitársként”* – tudjuk meg a szerzőtől.

Az utazás résztvevőinek bemutatása után az „első benyomások” és a fővárosba való érkezés leírása következik. Addis-Abebaról, ahol a szerző és társai többször is megfordultak, igen részletes leírást kapunk. Ahogy a főváros esetében, úgy minden meglátogatott településnél is tetten érhető az író igyekezete, hogy megfelelő történelmi, társadalom-politikai, vallási és gazdasági háttér megvilágítása révén minél pontosabb és átfogóbb képet adjon az ország jelenlegi, hol a középkor (primitív földművelés), hol a XXI. század (szélerőmű-park) jegyeit magán viselő, anakronisztikusnak is mondható helyzetéről. Mindezek az értékes kiegészítések és az igen gazdag felhasznált irodalom a szerző sokoldalúságát és pallérozottságát bizonyítják.

Ahogy haladunk a szöveg olvasásában lassan-lassan kirajzolódik előttünk Etiópia mai arca. A remekül megszerkesztett, egymást kiegészítő, gördülékeny szöveg és a profin készített fotók révén „meglátogatjuk” az Awash Nemzeti Parkot, Harart, Arthur Rimbaud egykori tartózkodási helyét, Abesszínia régi fővárosait, Akszumot és Gondert. „Csónakázunk” továbbá a Tana-tavon és „bejárjuk” a sósvízű Shala- és az Abyjata- tavak környékét, megcsodáljuk az etióp Arizonát, a lalibelai templom együttest, a Babile határában található ingókö-mezőt, és nem utolsó sorban „feljutunk” az ország tetejére is. Érdekességként néhány fejezetcím: *Kuplerájok és tukulok, avagy hol alszunk mi, és hol a helybéliel?; Városnézés süketnéma idegenvezetővel: Harar; Hegyek között, völgyek között zakatol a... terepjáró: Irány az Etióp-magasföld; A Gyűrűk Ura „díszletei” között: Gonder; Sába királynő birodalma stb.*

Szórakoztató, könnyed hangvétele és helyenként humoros mivolta ellenére is a mű a komoly tudományos olvasmányok közé sorolható, hiszen több tudományterületről – a vulkanológia, a tektonika, a biogeográfia, a földtan, a felszínalaktan, a közettan, az ornitológia

stb. – újszerűen és ötletesen „összegyűrt” információkat tartalmaz. Az adatokat szemléletesé tevő térképek és grafikonok mellett Vizler Csaba jóvoltából a kötet az utazás során megfigyelt emlősök és madarak listáját is tartalmazza. Itt említeném meg a könyv, szerintem egyetlen jelentősebb hiányosságát: egy részletes útvonalterképet. Számomra, aki a *Világjárók* sorozaton szocializálódtam, magától értetődőnek tűnik, hogy a belső borítón az útvonal aprólékos részlettel követhető. A szerző három – természeti földrajzi, földtani és növény- és csapadékviszonyokat ábrázoló – térképen is megjeleníti a bejárt útvonalat, de egyik sem eléggé részletes.

A könyv végén újra a tragédia kerül előtérbe, és e drámai eseménnyel kapcsolatos száraz tények közlése, amit egy *In memoriam Fábián Tamás, Dr. Szabad Gábor* című, az áldozatokhoz írt „búcsúlevél” követ. A két barátnak szánt sorok észrevétlenül átvezetik az olvasót az Etiópiában járt magyar földrajzi felfedezőkről és természetbúvárokról szóló részbe, ezzel is mintha sugallva, hogy a két szerencsétlenül járt útitárs visszavonhatatlanul e híres utazók panteonjához tartozik.

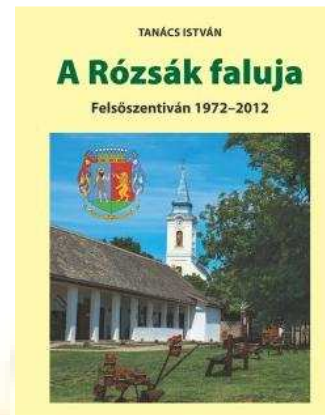
Egy másik Etiópiáról írt kötetből idézve szeretném zárni könyvajánlómat. A Danakil-medence lakóit – akik az európai turistákkal szembeni terrorcselekedetet elkövették – a következő módon jellemezte az ország keleti részét 1928-ban bejáró Nesbitt: „*Féktelen, vérszomjas törzsek lakta föld fogadja az utazót..., lakói a dankáli törzsek kegyetlen nomádok, akik minden idegent irgalom nélkül felkoncoltak a legutóbbi időig... Utazásunk előtt három kutatóraj indult el ennek a területnek, vagy egy részének föltárására, Munzingeré 1875-ben, Giuliettié 1881-ben és Bianchié 1884-ben. Valamennyi szerencsétlenül járt, egyetlen európai sem került haza közülük.*²”

Géczi Róbert, Budapest – Kolozsvár

² Az ismeretlen *Abesszínia*. [ford. Halász Gyula.] Budapest: Királyi Magyar Természettudományi Társulat, 1937. 1., 44.

A rózsák faluja

Tanács István: *A Rózsák faluja. Felsőszentiván 1972-2012*. Kiadó: Felsőszentiváni önkormányzat, 2013.

A Magyarországon nagy múltra visszatekintő falumonográfiák legjobb hagyományai köszönnek vissza Tanács István Felsőszentivánról szóló könyvének lapjain. Az eredeti szakmája szerint újságíró szerző kimondott célja volt, hogy művével ott vegye fel az elbeszélés fonálát, ahol „krónikás elődje”, Hatvani Dániel 1972-ben befejezte azt. A négy évtizedet felölelő könyv így felelevenítheti a működő szocializmus fénykorát és hanyatlását, a rendszerváltás hozta gyökeres átalakulást, valamint a jelen kétségeit és reményeit is. Mindezt egy olyan falu lakóinak szemszögéből, amely történelme során – bár ez a Kárpát-medence valamennyi településére elmondható – sajátosan egyedi utat járt be, sorsának jellegzetes vonásaiban mégis osztozik az alföldi vidék számos falujával.

A könyv fő fejezetei is ehhez a felosztáshoz igazodnak. Egy pár oldalas, néhány adat segítségével az 1972-es állapotot körvonalazó bevezető után a szerző rátér a szocializmus virágkorának és az önmagába roskadásához vezető útnak a részletezéséhez. Nem szégyelli – a megszólítottakon keresztül – leszögezni, hogy ez volt a szűk időszak, amikor „falusi ember így még nem élt”, és a mai lakosok egy része joggal sóvárog a korszak biztos megélhetést és szerény gyarapodást kínáló létbiztonsága után. Nem hallgatja el azonban a rendszer hibáit sem, ahogy az is megjelenik a lapokon, hogy a felelős pozícióban levőknek – pl. a gázvezeték kiépítése esetében – esetenként már akkor is maga felé húzott a keze.

A felsőszentiváni rendszerváltás nyitóakkordját 1989-ben Vancsura József téveszelnökké választása jelentette. Ez az aktus magában hordozta a falu lakosainak reményeit is: a változást ugyan nem lehet elkerülni, de talán egy szakértő módon levezényelt átalakulással elkerülheti a falu, hogy túl nagy árat fizessen a rendszerváltáskor. A harmadik fejezet a rendszerváltást követő évek eseményeiről ad áttekintést. Az olyan nagy horderejű események mellett, mint a szövetkezet sorsa, a kárpótlások ügye, a helyi közösség életének apróbb mozzanatai, mint a például a *Szentiváni híradó* című helyi lap beindítása és megszűnése sem kerülnek el a figyelmét. Közben pedig próbálja feltárni az okokat és döntéseket, amelyek oda vezettek, hogy a szentivániak minden igyekezete ellenére mára sokan a rendszerváltás veszteseinek érezhetik magukat.

Erről a jelenről (2011-2012-es évről) ad helyzetképet negyedik fejezet *Új Egyensúly* címmel, azonban láthatjuk, ingatag egy „egyensúly” az, ahol keveseknek ugyan sikerült befogniuk a vitorlájukba az új idők szelét, sokaknak azonban se jövőkéjük, sem biztos megélhetésük nincs.

Az ötödik fejezet (*Lehetett volna-e másként?*) kissé már túlmutat az egyszerű falumonográfiák keretein. A feltett kérdések (pl. *Megmaradhatott volna-e a técesz? Megmaradhatott volna-e a háztáji?*) a vidék számos más településén is aktuálisak, és ahogy más településen sem, a szerző Szentiván esetében sem talál ezekre biztos választ.

Az utolsó fejezet jövőkép adására tesz kísérletet, azonban a megszólaltatottak többségéből – az előző fejezetek fényében érthető módon – már hiányzik az a jövőbe vetett hit, ami még megvolt az előző kötet szerzőjében. Ez pedig talán a rendszerváltás minden veszteségénél sajnálatosabb.

Szerencsére a kötet részletgazdagsága ellenére sem érezzük úgy, hogy belefulladásunk a tágabb közönség – de akár az eseményeket át nem élő falubeliek számára is – érdektelen személynevek, adatok taglalásába, hiszen a kötet végig olvasmányos marad. Ez annak köszönhető, hogy az események kulcsszereplői a lapokon megszólaltatva saját szavaikkal mesélik el a történeteket, egymást megerősítve, időnként pedig egymásnak ellentmondva.

Bár Tanács István vállaltan az előző monográfia folytatását tűzte ki célul, a bevezetőben érezni a hiányát egy rövid áttekintésnek a falu korai és újraalapítás utáni történetéről. Mivel az előző művet nem minden olvasó ismerheti, ez nagyban hozzájárulhatott volna egyes témák, például az itt élő nemzetiségek viszonyának alaposabb megértéséhez.

Nem érzem a legszerencsésebbnek azt sem, hogy a szerző rögtön az első fejezetben a könyv által felölelt időtartamot a régi ravatalozó felépülésével (1973-ban) és végleges megrongálódásával (2011-ben) szemlélteti. Szomorú gondolatokat kelt egy ilyen felütéssel nyitni egy rózsák falujáról szóló könyvet. Mert noha az 1971-ben pompázó 12 ezer rózsátó megfogyatkozott, de még nem tűnt el Felsőszentivánról. Legyen bármilyen borús is a jelen, amíg vannak olyanok (és vannak!), akik bíznak a jövőben, valamint hajlandók tenni is érte, talán nem is fognak a rózsák eltűnni soha.

Lennert József, Kecskemét

Tudományos és oktatási események

Itthon

2014. október 3-4. **IX. Magyar Politikai Földrajz Konferencia.** Pécs

http://mta.hu/data/cikk/13/35/6/cikk_133506/MPFK_IX_elso_hirlevel_01.28.pdf

2014. október 9-10. **18th International Conference on Waste Recycling.** Miskolc

<http://wr18.org/>

2014. október 9. **ESRI Magyarország – Felhasználói konferencia.** Budapest

<http://us3.campaign-archive1.com/?u=12ec624a259940dd5222bd01c&id=4b1428d7ee&e=fccebf3f0e>

2014. október 17. **VIII. Régiók a Kárpát-medencén innen és túl. Nemzetközi tudományos konferencia.** Kaposvár

Információ: gulyas1@t-online.hu

2014. október 27. **Környezetkímélő talajművelési rendszere Magyarországon 2014,** Budapest

<http://ktm2014.mtafki.hu/>

2014. november 5. **XXIX. Nyírségi Földrajzi napok.** Nyíregyháza

<http://www.nyf.hu/foldrajz/node/203>

2015. május 21-23. **Tájhasználat és tájvédelem – kihívások és lehetőségek.** Budapest

<http://mtok2015.elte.hu/>

Külföldön

2014. szeptember 16-18. **Human and Ecosystem. Global Change – Research Symposium**

2014. Ostuni, Brindisi, Olaszország

<http://www.global2014.it/>

2014. szeptember 21-23. **ECLAS Conference. Landscape: a Place of Cultivation.** Porto, Portugália

<http://www.eclas2014.pt/welcome/>

2014. szeptember 22-25. **ELS 2014 - The Earth Living Skin: Soil, Life and Climate Changes.**

Nova Yardinia, Olaszország

<http://www.els2014.eu/>

2014. október 10. **The Role of Tourism in territorial Development.** Kolozsvár, Románia

<http://turism.conference.ubbcluj.ro/>

2014. október 13-15. **Third International Conference on Countermeasures to Urban Heat Island.** Velence, Olaszország

<http://www.ic2uhi.unimore.it/site/home.html>

2014. október 13-15. **ESRI European User Conference**. Split, Horvátország
<http://www.esri.com/events/euc/about>

2014. október 14-16. **9th International Soil Science Congress on “The Soul of Soil and Civilization”**. Antalya, Törökország
<http://www.soil2014.com/>

2014. október 14-17. **Climate Change and Variability: State of Knowledge and Perspectives for the Interaction Society-Nature**. Curitiba, Brazília.
www.abclima.ggf.br/sbcg2014

2014. október 15-17. **Symposium „Toward Integrated Modelling of Urban Systems”**. Lyon, Franciaország.
<http://www.let.fr/Symposium-Urban-Modelling?lang=fr>

2014. október 23-26. **XVI. Székelyföldi Geológus Találkozó**. Várfalva (Moldovenești), Románia
Infó: wane.ferenc@gmail.com

2014. október 23-25. **International Congress on landscape Ecology. Understanding Mediterranean Landscapes: Human vs. Nature**. Antalya, Törökország
<http://congress2014.pad.org.tr/index.php>

2014. október 24. **Conferința Națională de Toponimie și Geografie Istorică „Numele de locuri: memorie, patrimoniu, identitate”**. Bukarest, Románia
<http://tudorvisanmiu.wordpress.com/2014/06/26/conferinta-nationala-de-toponimie-si-geografie-istorica-numele-de-locuri-memorie-patrimoniu-identitate/>

2014. november 6-8. **Urban Transitions and Transformations: Science, Synthesis and Policy**. Tajpej, Tajvan.
www.ugec2014.org

2014. december 2-5. **First GSBI Conference - Assessing soil biodiversity and role for ecosystem services**. Dijon, Franciaország
<http://www.gsbiconference.elsevier.com/>

2015. január 26-28. **GIS Ostrava 2015**. Ostrava, Csehország
<http://gis.vsb.cz/gisostrava/>

2015. április 10-11. **Seventh International Conference on Climate: Impacts and Responses**. Vancouver, Kanada
<http://on-climate.com/the-conference-2015>

2015. május 18-22. **Agroecological Assessment and Functional-environmental Optimization of Soils and Terrestrial Ecosystems**. Moszkva, Oroszország
http://eusoiils.jrc.ec.europa.eu/events/Future_events/7_Congr_ESSC_Circ_1.pdf

2015. május 18-22 (26). **AGROecological assessment and Functional-environmental Optimization of Soils and TERrestrial ecosystems**. Moszkva, Oroszország
http://eusoiils.jrc.ec.europa.eu/events/Future_events/7_Congr_ESSC_Circ_1.pdf

2015. június 3-5. **ECOSUD – 10th International Conference on Ecosystems and Sustainable Development.** Valencia, Spanyolország
<http://www.wessex.ac.uk/15-conferences/ecosud-2015.html>

2015. július 1-5. **4th International Conference on Management of Natural Resources, Sustainable Development and Ecological Hazards.** Opatija, Horvátország
<http://www.wessex.ac.uk/15-conferences/ravage-of-the-planet-iv.html>

2015. július 5-10. **9th International Association of Landscape Ecology World Congress.** Portland, Amerikai Egyesült Államok
<http://www.ialeworldcongress.org/>

2015. július 20-24. **9th International Conference on Urban Climate (ICUC9)** jointly with **12th Symposium on the Urban Environment.** Toulouse, Franciaország
<http://www.meteo.fr/cic/meetings/2015/ICUC9/>
<http://www.meteo.fr/icuc9/>

IMPRESSZUM

KIADJA A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
TERMÉSZETI FÖLDRAJZI ÉS GEOINFORMATIKAI TANSZÉKE
6722 SZEGED, EGYETEM UTCA 2-6
E-mail: robi@earth.geo.u-szeged.hu
TEL: 0662-544156; FAX: 0662-544158
www.geo.u-szeged.hu
www.geography.hu
FELELŐS KIADÓ: DR. MEZŐSI GÁBOR, TANSZÉKVEZETŐ